Alþingi
Erindi nr. Þ 139/139
komudagur 9.11.2010

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

NEYTENDASTOFA

Reykjavík, 08.11.2010
Tilv. 2010/1248 - 0.0.01
TA

Efni: Umsögn - frumvarp til laga um mannvirki 78. mál

Neytendastofa vísar til bréfs yðar dags. 22. október 2010 þar sem gefinn er kostur á að koma á framfæri athugasemdum við frumvarp til laga um mannvirki 78. mál. Jafnframt því að þakka fyrir framangreinda beiðni og tækifæri til að koma á framfæri athugasemdum við frumvarpið þá vill Neytendastofa benda á fyrri umsagnir sínar um þetta mál, sbr. umsögn dags. 11. apríl 2008 og umsögn dags. 31. mars 2010. Efnisatriði þeirra eiga enn við og er þess óskað að nefndarritari leggi fram þær umsagnir og önnur gögn til nefndarmanna í umhverfisnefnd vegna meðferðar málsins á haustþingi 2010.
Til viðbótar við þeim sjónarmiðum sem þar koma fram þá vill Neytendastofa ítreka að fella eigi brott úr þessum lagabálki ákvæði VIII. kafla um viðskipti með byggingarvörur. Auk þess telur stofnunin að það komi til greina að gera þau ákvæði frumvarpsins, með breytingum þó, að sjálfstæðum lögum sem innleiða ákvæði tilskipunar 89/106/EBE um byggingarvörur, framleiðslu þeirra, CE-merkingu og markaðssetningu. Framangreind ákvæði tilskipunarinnar eru nú innleidd hér á landi með reglugerð sem sett er á grundvelli laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu. Um þetta efni gildir því reglugerð 431/1994 um viðskipti með byggingarvörur, sbr. reglugerð nr. 557/2008, um breytingu á þeirri reglugerð, auk laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu.

Neytendastofa hefur frá upphafi EES-samstarfsins borið ábyrgð á framkvæmd markaðseftirlits með þessum vöruflokki auk marvíslegra annarra almennra vöruflokka sem eru til sölu í verslunum fyrir neytendur, s.s. raftæki, leikföng, persónuhlífar, barnabílstólar, o.s.frv. Markaðseftirlit felst í að taka við ábendingum og skipuleggja skoðanir á vörum hjá verslunum, innflytjendum og dreifingaraðilum sem selja vörur til almennings. Í markaðseftirliti getur auk þess falist að taka þarf stjórnsýsluákvarðanir s.s. um afturköllun vöru, dagsektir eða sölubann ef þær uppfylla ekki samevrópskar kröfur um markaðssetningu vörunnar. Þannig tekur t.d Neytendastofa við ábendingum um byggingarvörur frá neytendum, byggingarstjórum, byggingareftirliti, samkeppnisaðilum og ýmsum öðrum aðilum. Stjórnsýsla á sviði markaðseftirlits er sérhæfð og það er hagkvæmara að fela einu stjórnvaldi að skipuleggja og framkvæma skoðanir hjá verslunum fremur en að dreifa því á milli ólíkra eftirlitsstofnana. Löggjafinn hefur aðeins í undantekningartilfellum dreift slíkri ábyrgð til annarra stjórnvalda einkum ef vörurnar eru ekki til sölu í almennum verslunum og eru á afmörkuðum og þröngum sérsviðum. Það á við t.d. um lækningatæki, þrýstihylki, skemmtibáta og vélar til notkunar á vinnustöðum. Almenna reglan hefur því verið að dreifa ekki markaðseftirliti með vörum sem eru til sölu í almennum verslunum enda felst í því mikil

innbyggð óhagkvæmni og kostnaður við að byggja upp sérþekkingu á sviði markaðseftirlits hjá mörgum stofnunum samtímis. Fjöldi skoðunarferða mismunandi eftirlitsaðila eykst og skilvirkni verður minni. Neytendastofa telur því að í ljósi efnahagsaðstæðna hér á landi sé ekki skynsamlegt að breyta áralangri framkvæmd makraðseftirlits að þessu leyti með tilfærslu eftirlitsins.

Í umsögn fjármálaráðuneytisins um frumvarp þetta er bent á að markaðar tekjur hinnar væntanlegu og nýju Byggingarstofnunar hafa verið mun meiri en tilkostnaður við eftirlitið. Neytendastofa telur að við gerð fjárlaga hverju sinni skulu fjárveitingar til hlutaðeigandi stofnunar taka mið að raunverulegum kostnaði við þau verkefni sem henni er falið að inna af hendi lögum samkvæmt. Þannig er eðlilegt að hluti af gjöldum sem eru fyrirséð samkvæmt þessu lagafrumvarpi vegna eftirlits með byggingarstarfsemi renni til markaðseftirlits Neytendastofu með byggingarvörum en m.a. vegna ákvæða í reglugerð ráðsins nr. 765/2008, um markaðseftirlit o.fl. er skylt að auka eftirlit á þessu sviði frá því sem verið hefur á undanförnum árum. Í framkvæmd er því eðlilegt við fjárlagagerð hverju sinni að tryggja að hlutaðeigandi stofnun sem fer með ábyrgð málaflokksins fái fjármuni af slíkum sértekjustofnum eða sérsköttum til að framkvæma nauðsynlegt eftirlit með vöruflokknum á markaðnum.

Á íslenskum stjórnvöldum hvílir skylda samvæmt ákvæðum EES-samningi að tryggja viðhlítandi og fullnægjandi markaðseftirlit með byggingarvörum. Í framangreindu ljósi og væri fylgt tillögum stofnunarinnar um að sett væru sélög um viðskipti með byggingarvörur þá væri eðlilegast að Alþingi feli Neytendastofu eftirlit með þeim reglum hér eftir sem hingað til. Í því sambandi má benda á að þrjár leiðir eru færar vegna fjármögnunar á markaðseftirliti með byggingarvörum. Í fyrsta lagi og samhliða samþykkt Alþingis á frumvarpi því sem hér liggur fyrir væri unnt að ákveða að hluti af gjaldtöku vegna eftirlits skuli varið til lögbundins markaðseftirlits Neytendastofu með byggingarvörum. Önnur leið að sama marki væri að inn í slík sérlög væru sett ákvæði um afmarkaðan tekjustofn til að standa undir markaðseftirliti Neytendatofu með byggingarvörum. Í þriðja lagi væri unnt að ákveða að allur kostnaður vegna eftirlitsins kæmi af almennri tekjuöflun ríkissjóðs og engin sértæk gjöld eða tekjustofnar samþykktir til að fjármagna markaðseftirlitið með byggingarvörum.

Markaðseftirlit með vörum á grundvelli EES-reglna er fremur flókið svið og á árinu 2011 mun Alþingi væntanlega innleiða ákvæði í reglugerð ráðsins nr. 765/2008/EBE, um markaðseftirlit, o.fl. Allt frá upphafi innri markaðarins í Evrópu frá árinu 1992 hefur verið skylt að hafa eftirlit með vörum sem seldar eru neytendum, sbr. ákvæði laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu. Frjálst flæði vöru innan EES og skilyrði um neytendavernd byggir á þeirri forsendu. Með framangreindri reglugerð ráðsins er nú aukið við skyldur aðildarríkja innan EES til að skipuleggja og stunda markaðseftirlit með öllum vörum. Það er því mikilvægt að Alþingi hugi að heildarmyndinni á sviði markaðseftirlits með vörum og geri ekki breytingar á því skipulagi sem hefur verið á markaðseftirliti á Íslandi með byggingarvörum undanfarin 15 ár með því að færa eftirlitið frá Neytendastofu eins og frumvarp þetta gerir ráð fyrir. Óski umhverfisnefnd Alþingis eftir nánari upplýsingum eða gögnum er stofnunin reiðubúin til þess eftir því sem unnt er.

Virðingarfyllst
f.h. Neytendastofu

Tryggvi Axelsson
Forstjóri

Helga Sigurðardóttir, fjármálastjóri

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

NEYTENDASTOFA

Reykjavík, 31.03.2010
Tilv. 2010/0451, 426. - 0.3.01
HBH

Efni: Umsögn Neytendastofu um frumvarp til laga um mannvirki, 426. mál

Neytendastofu hefur borist frumvarp til laga um mannvirki, sbr. 426. mál, þskj. 743.

Frumvarp þetta er að meginstefnu til hið sama og Neytendastofa veitti ítarlega umsögn um til Alþingis á 135. löggjafarþingi 2007-2008, sbr. meðfylgjandi afrit af bréfi stofnunarinnar dags. 11. apríl 2008, sbr. 375. mál. Sömu athugasemdir eiga enn við og þar voru gerðar enda hefur því miður ekki verið hugað að þeim athugasemdum nú við endurgerð frumvarpsins. Vill Neytendastofa því hér með því óska eftir því að nefndarritari leggi fram það bréf og önnur gögn sem umsögninni fylgdu.

Jafnframt vill Neytendastofa minna á nokkur áhersluatriði sem brýnt er að Alþingi taki til skoðunar við frekari meðferð málsins.

Í frumvarpi til laga um mannvirki er lagt til í 44. gr. frumvarpsins að ný ríkisstofnun, þ.e Byggingarstofnun, skuli fara með markaðseftirlit með byggingarvörum., sbr. ákvæði í III. kafla frumvarpsins.

Neytendastofa leggur til að framangreindur kafli laganna verði felldur brott. AFRIT

Ástæða þess er m.a. að Neytendastofa hefur nú um langt árabil haft með höndum markaðseftirlit með byggingarvörum.

Markaðseftirlit með vörum byggir á sérhæfingu sem felst m.a. í því að skipuleggja skoðanir á markaði hjá smásölum og innflytjendum, afla gagna hvort að lögleg skilríki s.s. samræmismatsyfirlýsingar fylgi vörunni og hafa samstarf við seljendur þegar þess gerist þörf að taka af markaði og innkalla vörur sem ekki uppfylla kröfur. Neytendastofa hefur á undanförnum árum sinnt framangreindu verkefni með vaxandi þunga enda hefur nú verið samþykkt ný reglugerð Ráðsins nr. 765/2008/EB, um markaðseftirlit o.fl. Framangreind reglugerð Evrópusambandsins leggur nú enn meiri áherslu en áður hefur verið gert á skilvirkt markaðseftirlit með vörum, þ.e. að þær uppfylli staðla sem gilda um framleiðsluna og beri CE-merki því til staðfestingar. Á heimasíðu Neytendastofu er að finna reglugerð nr. 557/2008 um breytingu reglugerð nr. 431/1994,um viðskipti með byggingarvörur þar sem að ráðherra að tillögu Neytendastofu hefur staðfest og birt tilvísanir til samevrópska staðla sem söluaðilum ber að fara eftir við markaðssetningu á byggingarvörum. Eftirlit með

byggingarvörum á markaði er því að öllu leyti hliðstætt því eftirliti sem Neytendastofa fer með á öðrum vörusviðum sem falla undir eftirlitssvið hennar, sbr. lög nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu. Neytendastofa gegnir einnig mikilvægu hlutverki við samræmingu og samhæfingu á markaðseftirliti á Íslandi og í samræmi við ákvæði í reglugerð Ráðsins nr. 765/2008/EB vann stofnunin í samstarfi við ýmis önnur eftirlitsstjórnvöld í fyrsta sinn samræmda markaðseftirlitsáætlun (e. National Market Surveillance Plan 2010- NMSP) en skjalið er að finna á heimasíðu Neytendastofu.

Neytendastofa telur að það samræmist ekki skilvirkni í stjórnsýslu að brjóta enn frekar upp markaðseftirlit sem skylt er að hafa með vörum hér á landi í samræmi við ákvæði í tilskipunum Evrópusambandsins og fela það enn fleiri eftirlitsstofnunum eins og lagt er til í frumvarpi til laga um mannvirki sem hér liggur fyrir. Verði það gert veldur það auknum útgjöldum fyrir ríkissjóð. Byggja verður upp í nýrri Byggingarstofnun sérhæfingu á sviði markaðseftirlits sem nú þegar er fyrir hendi hjá Neytendastofu, ferla við skoðanir á vörum á markaði og lögfræðilega umsjón þeirra mála, o.s.frv. Yfirsýn verður minni þegar að markaðseftirlit með vörum er brotið upp og falið mörgum stofnunum hér innanlands. Auk þess starfar Neytendastofa í samevrópskum nefndum á sviði markaðseftirlits og tekur þátt í PROSAFE samstarfi, sem er samstarf markaðseftirlitsstjórnvalda á Evrópska efnahagssvæðinu.

Frumvarp til laga um mannvirki virðir því að vettugi þá starfsskiptingu sem er nú fyrir hendi og valdmörk Neytendastofu samkvæmt gildandi lögum og reglugerðum. Auk þess er slíkt fyrirkomulag dýrara og til þess fallið að minnka skilvirkni með tilheyrandi sóun á fjármunum og sérþekkingu sem óhjákvæmilega fylgir því að stjórnvöld tryggi virkt markaðseftirlit með vörum.

Auk þess vill Neytendastofa benda á grein Páls Hreinssonar Valdmörk stjórnvalda sem birtist í Tímariti lögfræðinga, 4. tölubl., 55. árg. 2005, bls. 447-497, er á bls. 463 fjallað um vandamál sem orsakast af óskýrum valdmörkum. Þar segir m.a.:

„Í fyrsta lagi getur farið mikill tími og fjármunir í valdabaráttu á milli stofnana á hlutaðeigandi sviði sem oftast kemur niður á borgurunum sem leita þurfa eftir afgreiðslu með mál sín. Opinberir fjármunir fara því til spillis auk þess sem almenningur fær ekki viðunandi þjónustu frá hinu opinbera. Í öðru lagi getur það gerst, ef um erfiðan og óvinsælan málaflokk er að ræða, að ekkert stjórnvald vilji kannast við að það sé bært á hlutaðeigandi sviði. Þegar svo stendur á koma borgararnir „að lokuðum dyrum" hjá stjórnvöldum og fá ekki úrlausn mála sinna. Hvorugur kosturinn er góður og því er það þýðingarmikið að vandað sé til löggjafar þegar mælt er fyrir um valdmörk stjórnvalda."

AFRIT

Neytendastofa bendir auk þess á að í 42. gr. frumvarpsins er notað orðið "tilnefndur aðili" þegar höfundur frumvarpsins er að vísa til aðila sem á ensku er nefndur "notified body" eða tilkynntur aðili, sbr.skilgreiningu á því hugtaki í lögum nr. 24/2006 og skýringum í greingargerð í frumvarpi því sem varð að framangreindum lögum. Í Evrópurétti hafa einnig verið notuð orðin "designated body" sem stundum hefur verið þýtt "tilnefndur aðil" en samkvæmt ákvæðum Evrópuréttarins og lögum sem innleiða slíkar gerðir um tæknilega samhæfingu þá er réttarstaða tilkynnts aðila afmörkuð skýrt og því mikilvægt að notuð séu rétt hugtök og orðskýringar í þessu sambandi.

Að öllu framansögðu virt vill því Neytendatofa ítreka það sjónarmið sitt að fella beri úr frumvarpi þessu ákvæði í VIII. kafla um viðskipti með byggingarvörur og gera aðrar

breytingar á frumvarpinu sem af því myndi leiða. Ennfremur er aftur minnt á umsögn stofnunarinnar um svipað frumvarp frá árinu 2008 enda eiga þær athugasemdir við að svo miklu leyti sem ákvæði þessa frumvarps eru óbreytt frá því fyrra frumvarpi.

Jafnframt er minnt á að á heimasíðu Neytendastofu er að finna ýmsar gagnlegar upplýsingar um markaðseftirlit, lög og regur sem gilda um áfestingu CE-merkja, aðferðareiningar við framleiðslu í samræmi við samevrópska staðla og annað ítarefni sem stofnunin hefur tekið saman á undanförnum árum vegna starfa sinna að markaðseftirliti með vörum.

Neytendstofa er reiðubúin til að veita nánari upplýsingar sé þess óskað vegna meðferðar málsins hjá umhverfisnefnd Alþingis.

Virðingarfyllst
f.h. Neytendastofu

Tryggvi Axelsson
Forstjóri

Hjördís B. Hjaltad.
Hjördís Björk Hjaltadóttir,
lögfræðingur

Meðfylgjandi: Umsögn Neytendastofu, dags. 11. apríl 2008 – mannvirki 375. mál

AFRIT

Alþingi
Unnur Kristín Sveinbjarnardóttir
Kirkjustræti
150 Reykjavík - stofnanir

NEYTENDASTOFA

AFRIT

Reykjavík, 11.04.2008
Tilv. 2008/0679 - 0.0.01
TA

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um mannvirki, 375. mál.

Neytendastofa vísar til bréfs yðar dags 26. febrúar þar sem óskað er eftir umsögn hennar um 374. -376. mál. Neytendastofa vill með bréfi þessu þakka fyrir það að fá tækifæri til að veita umsögn um framangreind mál en telur þó aðeins ástæðu til að veita umsögn um eitt framangreindra þingmála, þ.e. frumvarp til laga um mannvirki, sbr. 375. mál.

Neytendastofa telur mikilvægt að ríkar kröfur séu gerðar til eftirlits með hönnun og byggingu mannvirkja og með því stuðlað að því að neytendur (eigendur fasteigna) geti treyst því að öll mannvirki hér á landi uppfylli gæða- og öryggiskröfur laga og reglugerða sem gilda um smíði og uppsetningu slíkra eigna hér á landi.

Neytendastofa vill þó gera athugasemdir við nokkra grunnþætti þessa frumvarps sem hún telur að lúti ekki að eftirliti með jarðföstum og lausum byggingum (mannvirkjum).

Í fyrsta lagi er um að ræða ákvæði frumvarpsins um markaðseftirlit með byggingarvörum og í öðru lagi ákvæði frumvarpsins um flutning verkefna frá Neytendastofu, sbr. lög nr. 146/1996, um öryggi raforkuvirkja, neysluveitna og raffanga.

Verður nú vikið nánar að athugsemdum að þessu leyti.

A. Markaðseftirlit með byggingarvörum.

Meginmarkmið frumvarps til laga um mannvirki er að treysta eftirlit með jarðföstum og lausum byggingum; þ.e. mannvirkjum. Inn í þetta frumvarp hefur hins vegar verið fléttað eftirlitsverkefnum er varða viðskipti með vörur en meginábyrgð á slíku vörueftirliti eða markaðseftirliti, hefur Alþingi falið Neytendastofu að starfrækja, sbr. ákvæði laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu, en þau lög eru byggð á tilskipun 2001/95/EB, um öryggi vöru.

Í þeim lögum og reglum settum samkvæmt þeim er að finna ítarleg ákvæði um réttindi og skyldur framleiðenda á vörum og hvernig að frjálst flæði vörunnar skuli tryggt. Forsenda þess

er að stjórnvöld í hverju aðildarríki fyrir sig skipuleggi og tryggi virkt markaðseftirlit innan landamæra sinna og taki þátt í samstarfsneti stjórnvalda á EES-svæðinu (s.n. Rapex-kerfi). Einnig er í lögum nr. 25/1991, um skaðsemisábyrgð og tilskipun 85/347/EBE um sama efni, lagður almennur ábyrgðargrundvöllur á hendur framleiðendum, dreifingaraðilum og innflytjendum til að bæta tjón sem þeir kunna að valda viðskiptamanni (neytendum eða fagmönnum) vegna galla á framleiðsluvöru.

Frumvarp þetta um mannvirki snýst hins vegar eins og nafn þess bendir til hvorki um framleiðslu á vörum né heldur þær grunnreglur EES-réttarins sem gilda um mat á samræmi vöru við tilskipanir og evrópska staðla heldur um eftirlit með hönnun og byggingu mannvirkja sem reist eru hér á landi.

Á grundvelli fyrrnefndra laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinberrar markaðsgæslu hafa verið innleiddar hér á landi ítarlegar og samræmdar reglur sem gilda um vöruframleiðslu og samræmismat á öllu EES-svæðinu, sbr. reglugerð nr. 957/2006, um aðferðareiningar fyrir hin ýmsu þrep samræmismatsins og reglur um áfestingu og notkun CE-samræmismerkja sem ætlað er að nota í tilskipunum um tæknilega samhæfingu (fskj. nr. 1).

Framangreindar reglur EES-réttarins um vöruframleiðslu, áfestingu CE-merkis, samræmismat o.fl. eru því nú þegar innleiddar í íslenskan rétt með setningu framangreindrar reglugerðar og lögum um öryggi vöru.

Reglur EES-réttar um vöruframleiðslu, áfestingu CE- merkis, skyldur framleiðanda vöru, svo og réttindi og skyldur innflytjanda og dreifingaraðila eru ítarlegar og flóknar.

Í frumvarpi því sem hér liggur fyrir um mannvirki er því að finna tvöföldun á framangreindum reglum sem hafa sem fyrr segir nú þegar verið innleiddar hér á landi. Slík lagasetning er ekki faglega ásættanleg og auk þess skapar hún verulega hættu á misræmi í lagatextum og eykur réttaróöryggi fyrir þá sem eiga að fara eftir slíkum reglum sem eru einkum innflytjendur og dreifingaraðilar sem stunda hér viðskipti með vörur og markaðssetja þær.

Hjálagt fylgir einnig á íslensku skýringarskjal framkvæmdastjórnar ESB um réttindi og skyldur aðila í aðfangakeðjunni sem varpar nánara ljósi á þau atriði sem hér um ræðir (fskj. nr. 2).

Mikilvægt markmið laga nr 134/1995, öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu er að tryggja samhæfingu, einföldun og skipulagningu á markaðseftirliti með vörum sem íslenskum stjórnvöldum ber skylda til að framkvæma á grundvelli EES- skuldbindinga og íslenskra laga sem innleiða slíkar skuldbindingar.

Í því skyni hefur því Alþingi ákveðið í framangreindum lögum að fela Neytendastofu að annast opinbert eftirlit með fjölmörgum vöruflokkum, byggja upp sérhæfð samskipti við faggiltar skoðunarstofur og sérþekkingu á reglum EES-réttarins um vöruöryggi.

Tillaga í frumvarpi til laga um mannvirki að fela nýrri ríkisstofnun; þ.e. Byggingarstofnun að annast markaðseftirlit með ***vörum*** er því andstætt þeirri viðleitni löggjafans og aðila atvinnulífi að tryggja hagkvæmni og einföldum í skipulagningu á lögbundnu markaðseftirliti sem fram fer hér á landi. Samkvæmt skilgreiningu í tilskipun 89/106/EBE, um

byggingarvörur, eru þær skilgreindar sem vörur sem framleiddar eru með það fyrir augum að vera hluti af mannvirki, - en framangreindar vörur eru þó eðli málsins samkvæmt einkum og aðallega vörur sem verslanir selja til neytenda sem og fagmanna. Sérhæfing Neytendastofu á sviði markaðseftirlits er því að hafa eftirlit með vörum sem settar eru á markað og seldar eru í verslunum sem skylt er að CE-merkja og hafa eftirlit með á markaði, s.s. byggingarvörur, raftæki, leikföng, kveikjarar, o.s.frv.

Í markaðseftirliti Neytendastofu felst því nánar að skipuleggja að eigin frumkvæði eða vegna ábendinga sem henni berast frá t.d. neytendum, keppinautum, fagmönnum s.s. iðnaðarmönnum eða byggingarfulltrúum, o.s.frv. Við markaðseftirlit er kannað hvort að formskilyrðum um merkingar á vörum er fullnægt og ef nauðsyn krefur er óskað eftir nánari gögnum s.s. samræmisyfirlýsingu sem gefin er út af hálfu framleiðanda um að varan sé framleidd í samræmi við samevrópska staðla sem gilda um framleiðslu hlutaðeigandi vöru. Ef skilyrðum er ekki fullnægt eða varan reynist vera hættuleg er Neytendastofu jafnframt skylt að setja sölubann á vöruna og gera ráðstafanir til að taka hana af markaði og senda tilkynningu um slíkar ráðstafanir í tilkynningarkerfi framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins.

Það er því fráleitt og óhagkvæmt að mati Neytendastofu að blanda saman eftirliti með hönnun og framkvæmd mannvirkja annars vegar og svo eftirliti hjá innflytjendum og dreifingaraðilum hins vegar.

Um byggingarvörur, eins og aðrar vörur sem falla undir frjálst vöruflæði á Innri markaðnum í Evrópu gilda almennir samevrópskir staðlar og reglur um eftirlit með framleiðsluvöru, sbr. t.d áðurnefnda reglugerð nr. 957/2006, um aðferðareiningar fyrir hin ýmsu þrep samræmismatsins og reglur um áfestingu og notkun CE-samræmismerkja sem ætlað er að nota í tilskipunum um tæknilega samhæfingu. Vilji íslensk stjórnvöld tryggja að við gerð slíkra staðla og tæknisamþykkta sé tekið tillit til sérístenskra aðstæðna þá er nauðsynlegt að fylgja slíkum kröfum eftir á þeim vettvangi. Það er eðlilegt hlutverk nýrrar Byggingarstofnunar, sbr. 14. tölul. 5. gr. frumvarpsins en þar segir að Byggingarstofnun taki „þátt í starfi Staðlaráðs Íslands um gerð íslenskra og evrópskra staðla á sviði mannvirkjamála og tilnefna aðila til þátttöku í starf Evrópusamtaka um tæknisamþykki (EOTA)". Það er svo á verksviði þeirra stjórnvalda sem hafa umsjón með markaðseftirliti vörunnar að tryggja að einungis séu boðnar fram vörur hér á landi sem uppfylla öll skilyrði að þessu leyti. Það er svo að sjálfsögðu rétt og eðlileg krafa að við hönnun, byggingu og rekstur mannvirkja sé þess gætt að einungis séu notaðar vörur sem löglegar eru á markaði hér á landi og þess vegna er rétt að ákvæði 48. gr. frumvarpsins haldi sér að grunni til, sbr. þó breytingartillögu hér neðar.

Neytendastofa leggur því til eftirfarandi varðandi þau atriði frumvarpsins sem lúta að markaðseftirliti með byggingarvörum:

(a) Í 2.gr. frv: orðin"jafnt á markaði sem og" falli brott.

(b) Í 3.gr. frv:

(i) 2. tölul. falli brott og 16. tölul. falli brott.

(ii) Í 22. tölul. falli brott orðin "tilnefndur aðili" og í stað komi "tilkynntur aðili" (en það orðalag er í samræmi við skilgreiningu í lögum nr. 24/2006,um faggildingu. o.fl.).

(c) Í 5. gr. frv: 2. tölul. falli brott.

(d) VIII. kafli frumvarpsins: VIII. kafli falli allur brott, þó ekki 48. gr. frumvarpsins en 2. mgr. 48. gr. gæti orðast svo:

Eigandi mannvirkis ber ábyrgð á að við hönnun, byggingu þess og rekstur séu einungis notaðar byggingarvörur sem uppfylla ákvæði laga og reglugerða settra samkvæmt þeim.

B. Flutningur verkefna skv. lögum 146/1996.

Í samræmi við ákvæði laga nr. 146/1996, um öryggi raforkuvirkja, neysluveitna og raffanga fer Neytendastofa nú með heildstætt eftirlit á sviði rafmagnsöryggismála. Eftirlit þetta greinist nánar í eftirlit með öryggisstjórnun rafveitna, veiting starfsleyfa og löggilding til rafverktaka og eftirlit með öryggisstjórnun (gæðastjórnun) þeirra, eftirlit með öryggi neysluveitna; s.s. heimila o.þ.h. og loks markaðseftirlit með rafföngum.

Hér á eftir er að finna umfjöllun og umsögn Neytendastofu um framangreind eftirlitsverkefni og sjónarmið um tillögur frumvarpsins um flutning þessar verkefna til nýrrar stofnunar.

(1) Eftirlit með öryggisstjórnun (gæðastjórnun) rafveitna, flutningsfyrirtækja

Neytendastofa telur að það sé nauðsynlegt með reglubundnum hætti að skoða lögbundið eftirlit sem fram fer hverju sinni t.d. hvort ástæða sé til breytinga vegna breyttra aðstæðna í ytra eða innra umhverfi stjórnsýslunnar, s.s. lagabreytingar, breytingar á viðskiptaumhverfinu vegna breyttra starfshátta eða vegna alþjóðaskuldbindinga, o.fl.

Í frumvarpi til laga um mannvirki er lagt til að ábyrgð á eftirliti samkvæmt lögum nr. 146/1996 að því er varðar tiltekna þætti rafmagnsöryggismála verði færð til Byggingarstofnunar. Lög nr. 146/1996, um öryggi raforkuvirkja, neysluveitna og raffanga eru að stofni til óbreytt frá því að eftirlit með raforkuvirkjum var hluti af orkulögum nr. 58/1967 en það var samkvæmt þeim lögum þá falið sérstakri deild hjá Orkustofnun sem var fjárhagslega aðskilin frá stofnuninni og hafði sérheitið Rafmagnseftirlit ríkisins.

Neytendastofa hefur bent á að brýn nauðsyn er orðin til endurskoðunar á lögum nr. 146/1996 um rafmagnsöryggismál og þau tekin til gagngerrar endurskoðunar ekki síst í ljósi þess að breytingar í starfsumhverfi hafa orðið með nýjum raforkulögum nr. 65/2003, breyttum starfsháttum við öryggisstjórnun rafveitna og stjórnsýsluumhverfinu almennt. Eftirlit með rekstri vinnslufyrirtækja (virkjana), dreifiveitna og flutningsfyrirtækja er þannig falið Orkustofnun, sbr. orkulög nr. 65/2003 og útgáfa starfsleyfa til framangreindra fyrirtækja á verksviði hennar samkvæmt núgildandi lögum. Eftirlit með öryggisstjórnun eða gæðastjórnun þessara fyrirtækja sem í frumvarpi til laga um mannvirki er lagt til að verði falið Byggingarstofnun er hins vegar samkvæmt gildandi lögum á verksviði Neytendastofu. Ástæða þess hefur hingað til einkum verið sú að sérþekking á sviði rafmagnsfræða er sérhæfð og frá upphafi rafmagnseftirlits á Íslandi hefur eftirlit með vinnslu, flutningi, dreifiveitum og svo tengingum rafmagns inn á heimili verið á hendi sama eftirlitsaðila.

Í frumvarpi til laga um mannvirki er að finna tillögu um að eftirlit með þessum þáttum rafmagnsöryggismála verði til framtíðar komið fyrir hjá nýrri Byggingarstofnun. Neytendastofa telur að sérhæfing á sviði hönnunar og byggingu *mannvirkja* sem nota á til framleiðslu og flutnings á rafmagni sé að sjálfsögðu eftirlitsandlag þeirra stofnunar sem skal tryggja að öll jarðföst mannvirki séu traust og í samræmi og byggð í samræmi við gildandi byggingarreglur á hverjum tíma, með sama hætti og t.d. hönnun og bygging sjúkrahúsa, matvælafyrirtækja, o.s.frv. Hins vegar telur Neytendastofa að eftirlit með starfsemi þ.e. framleiðslu og dreifingu þeirra fyrirtækja sem hér um ræðir ekkert eiga skylt með því mannvirkjaeftirliti sem fyrirhugað er samkvæmt frumvarpinu að fela nýrri Byggingarstofnun og nú fer fram af hálfu byggingarfulltrúa sem eru starfsmenn sveitarfélaga landsins.

Ítarleg greining á eftirlitsverkefnum, greining á nauðsyn á eftirliti og hvaða stjórnsýsluaðilum er eðlilegast að fela slíkt eftirlit hlýtur ávallt að vera mikilvæg forsenda þess að unnt sé að taka ákvörðun um breytingar eða flutning verkefna innan stjórnsýslunnar. Neytendastofa telur að undirbúningur að þessu leyti hafi ekki verið fullnægjandi og telur því varhugavert að breyta frá núverandi fyrirkomulagi sem hefur reynst ágætlega í áratugi án þess að vönduð stjórnsýsluúttekt fari fram sem tekur mið af því gerbreytta umhverfi sem nú er orðin staðreynd í viðskipta – og lagaumhverfi rafveitna hér á landi. Þannig benda til dæmis veigamikil rök til þess að sé yfirleitt þörf á breytingum með öryggisstjórnun vinnslufyrirtækja, dreifiveitna og flutningsfyrirtækja þá kunni slíkt eftirlit að eiga betur heima hjá Orkustofnun að nýju, sbr. þær umfangsmiklu lagabreytingar sem gerðar voru með setningu raforkulögum nr. 65/2003.

Annar valkostur gæti verið að gera engar breytingar að þessu leyti og fela Neytendastofu, þrátt fyrir hennar breyttu starfsemi að starfrækja áfram heildstætt eftirlit á þessu sviði svo sem verið hefur og gengið ágætlega eins og nánar kemur fram í ársskýrslum stofnunarinnar.

(2) Löggilding rafverktaka og eftirlit með öryggisstjórnun (gæðastjórnun) þeirra

Sýslumenn hér á landi veita almennt iðnmeisturum starfsréttindi enda uppfylli þeir öll skilyrði sem lög setja til starfsleyfis sér til handa, s.s. hafa lokið sveinsprófi, námi frá meistaraskóla og unnið í tilskilinn lágmarkstíma við iðngrein sína. Undantekning frá þessari tilhögun er veiting starfsleyfa til rafverktaka, þ.e. svo nefnd *löggilding rafverktaka* sem Neytendastofa veitir en ekki sýslumenn. Ástæða þess er að auk almennra skilyrða um menntun og störf að iðngreininni þá er sett það skilyrði fyrir löggildingu rafverktaka að þeir hafi gæðastjórnunarkerfi (öryggisstjórnunarkerfi) og starfi eftir þeim verklagsreglum sem þar er að finna og miða að því að tryggja að rafverktakinn tryggi öryggi og gæði við vinnu í þágu almennings enda rafmagn hættuleg vara ef ekki er höfð sérstök aðgæsla að þessu leyti. Neytendastofa fylgist með að rafverktakar starfi eftir framangreindum gæðareglum og gerir úttektir hjá rafverktökum, gerir athugasemdir ef ekki hefur verið farið eftir skráðum reglum og sviptir þá réttindum til að stunda verktökur á þessu sviði ef frávik verða mörg og alvarleg.

Í frumvarpi til laga um mannvirki er gert ráð fyrir því að þetta kerfi til veitingar starfsleyfis til rafverktaka verði flutt til Byggingarstofnunar en ekki til sýslumanna. Í 31. gr. frumvarps til laga um mannvirki er auk þess gert ráð fyrir því að Byggingarstofnun taki upp viðbótarskráningu á gæðakerfum annarra iðnmeistara en rafverktaka. Í reynd mun þetta þýða að aðrar iðnmeistarastéttir verða að afla sér viðurkenningu starfsréttinda hjá sýslumanni og óska svo eftir skráningu hjá Byggingarstofnun á gæðastjórnunarkerfi sem þeim verður gert skylt að koma á fót samkvæmt ákvæðum frumvarpsins. Neytendastofa telur að áður en

frumvarp er flutt og lög samþykkt er varða veitingu starfsleyfa (löggildingar) til iðnmeistara og sett það nýmæli sem skilyrði fyrir veitingu slíkra leyfa að þeir skuli allir hafa gæðastjórnunarkerfi þá sé gerð stjórnsýsluúttekt á gildandi framkvæmd og athugað m.a. hvort færa eigi þetta verkefni alfarið frá sýslumönnum; hvernig að slíkt kerfi samrýmist ákvæðum í nýrri þjónustutilskipun ESB og réttindum erlendra ríkisborgara (iðnmeistara) sem falla undir þá tilskipun og sem lögleiða á hér á landi fyrir árslok 2009 og hvernig að eftirlit fer fram með þessum starfsstéttum í öðrum EES-ríkjum. Loks verður við slíka úttekt að kanna hvort ný tækni og rafræn stjórnsýsla gerir flutning verkefna með tilheyrandi kostnaði óþarfan með því að gera nauðsynlegar upplýsingar aðgengilegri t.d. fyrir byggingarfulltrúa og alla aðra í stjórnsýslunni sem þurfa að hafa aðgang að ákveðnum upplýsingum án þess að fela stjórnsýslu þeirra alfarið einni og sömu stofnuninni. Vel þekkt er hvernig að rafræn stjórnsýsla hefur gert kleift að réttar upplýsingar rati frá ýmsum ólíkum fyrirtækjum og stofnunum inn á skattframtöl landsmanna og slíka tækni má einnig nota til þess að einfalda og styrkja nauðsynlegt og lögbundið eftirlit á ýmsum sviðum, þ.m.t aðilum sem koma að byggingarframvæmdum. Hér er því nauðsynlegt að skoða hvort upplýsingatækni og rafræn stjórnsýsla geti leyst einhver vandamál varðandi eftirlit byggingarfulltrúa og framkvæmd mannvirkjaeftirlits í landinu. Sérstaklega má benda á að á vegum forsætisráðuneytisins hefur verið sett upp s.n. upplýsingatæknihraðbraut þar sem markmiðið er að auðvelda einmitt slík upplýsingaskipti milli aðila í hinu opinbera þjónustukerfi sem og við almenning. Einnig má geta þess að um þessar mundir er verið að vinna að stefnumótun á þessu sviði á vegum forsætisráðuneytisins og því mikilvægt að skoða hvor sú vinna leiði til þess að hagkvæmar lausnir finnist á slíkum samskiptamálum sem leiða til aukinnar einföldunar og skilvirkni í stjórnsýslunni.

Í 4. mgr. 31. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir að löggilding rafvirkjameistara jafngildi löggildingu samkvæmt 3. mgr. 31. gr. og er það sérstakt fagnaðarefni en Neytendastofa hefur í allmörg ár óskað eftir því að umhverfisráðuneytið krefðist ekki endurlöggildingar að þessu leyti og löggilding Neytendastofu á rafverktökum sé metin jafngild enda felst í löggildingu rafverktaka ítarlegt og meira eftirlit en í almennum löggildingum sem ráðuneytið veitir.

(3) Öryggisstjórnun neysluveitna (heimili og aðrar veitur)

Á Íslandi er áætlað að neysluveitur í notkun séu á bilinu 120 –150.000 en þar er átt við heimilin og aðrar veitur sem notaðar eru í atvinnurekstri hér á landi og í tómstundhúsnæði, o.fl. Rafmagn er hættuleg vara sem krefst þess að neytendur (notendur) sýni aðgæslu og tryggi að viðhald og endurnýjun búnaðar og lagna sé fullkomlega örugg og í samræmi við kröfur á hverjum tíma. Neytendastofa hefur skipulagt úrtaksskoðanir á neysluveitum árlega og sendir eigendum í kjölfarið ábendingar um það sem betur má fara í kjölfar slíkra úttekta. Í frumvarpi til laga um mannvirki er Byggingarstofnun falið að hafa eftirlit með hönnun og byggingu nýrra mannvirkja sem lýkur með lokaúttekt innan þriggja ára frá byggingu. Verði Byggingarstofnun falið að hafa auk þess eftirlit með heimilum og öðru húsnæði í notkun er ljóst að starfssvið hennar verður mjög víðtækt og gengur mun lengra en nauðsynlegt mannvirkjaeftirlit með hönnun og byggingarframkvæmdum gerir kröfur til. Hér er því einnig þörf á ítarlegri stjórnsýsluúttekt, þarfagreiningum, mat á þjóðhagslegri hagkvæmni og svo endurskoðun lagareglna ef þess gerist þörf áður en ákvarðanir eru teknar um flutning slíkra stjórnsýsluverkefna. Reynsla annarra þjóða sýnir einnig að slys af völdum rafmagns eru algengust vegna rangrar notkunar neytenda og aðeins að litlu leyti rakin til raflagnakerfisins sem slíks. Loks má benda á að sérhæfing Neytendastofu felst m.a. í samskiptum við

neytendur og telur hún því að forvarnir og eftirlit með hættulegum vörum, þ.m.t. rafmagns, eigi því betur heima hjá henni en nýrri Byggingarstofnun.

(4) Markaðseftirlit raffanga

Neytendastofu er falið markaðseftirlit raffanga samkvæmt gildandi lögum nr. 146/1996, um öryggi raforkuvirkja, neysluveitna og raffanga. Undir verksvið Neytendastofu fellur jafnframt almennt vöruöryggi og markaðseftirlit á vörum, sbr. lög nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu, eins og áður hefur komið fram.

Af tillögum í frumvarpi til laga um mannvirki og takmörkuðum samskiptum Neytendastofu við umhverfisráðuneytið við undirbúning málsins má ætla að fyrirhugað sé að Byggingarstofnun hafi eftirlit með rafföngum í mannvirkjum og þá jafnframt stundi markaðseftirlit með slíkum vörum. Neytendastofa telur að það sé alveg ljóst að markaðseftirlit með rafföngum, þ.e. öllum raftækjum s.s. ryksugum, hárblásurum, lekastraumsliðum, fjöltengjum og alls kyns raftækjum sem eru hluti af frjálsu vöruflæði á Innri markaðnum í Evrópu falli undir stjórnsýsluverkefni Neytendastofu, sbr. einnig ítarlega umfjöllun um þetta markaðseftirlit með byggingarvörum framar í þessari umsögn. Það er hins vegar í verkahring byggingaryfirvalda að mæla svo fyrir um í byggingarreglugerðum sem gilda um hönnun og byggingu mannvirkja að einungis skuli notaðar löglegar vörur á markaði við gerð mannvirkja hér á landi; þ.e. vörur sem hafa hlotið CE-merkingu þegar það á við eða uppfylla séríslenskar kröfur sem stjórnvöld hafa fengið samþykkt við gerð staðla, evrópskra tæknisamþykkta eða á annan hátt. Það er svo á ábyrgð eigenda, hönnuða og iðnmeistara að sjá til þess að einungis slíkar vörur séu notaðar við byggingu mannvirkja undir eftirliti byggingarfulltrúa sem staðfest er með lokaúttekt þeirra sem skal fara fram innan þriggja ára frá því að mannvirkið er tekið í notkun, sbr. 35. gr. frumvarp til laga um mannvirki.

Í markaðseftirliti Neytendastofu felst að hún sérhæfir sig í samskiptum við faggiltar skoðunarstofur sem annast skoðun í verslunum og hjá innflytjendum að hennar beiðni til að kanna hvort rafmagnstæki eða aðrar vörur sem hér eru á markaði uppfylli kröfur laga, reglugerða og tilskipana ESB s.s. um CE-merki og aðrar lögbundnar merkingar og óskar eftir staðfestingu þeirra á samræmi vörunnar við samevrópska staðla þegar nauðsyn krefur. Sé ekki sýnt fram á samræmi með fullnægjandi hætti er ákvörðun tekin í samráði við hlutaðeigandi aðila um afturköllun vörunnar af markaði eða sett sölubann ef þess gerist þörf. Neytendastofa er auk þess miðlæg tengiskrifstofa við tilkynningarkerfi Evrópusambandsins um hættulegar og eftirlýstar vörur á markaði, þ.e. Rapex-tilkynningarkerfið. Í samræmi við starfsreglur þess ber Neytendastofu að rannsaka hvort hættulegar eða eftirlýstar vörur sem tilkynnt er um finnist hér á markaði. Sömuleiðis ber henni senda tilkynningar inn í hið miðlæga kerfi ef vörur finnast hér á landi sem ekki samræmast reglum um markaðssetningu í Evrópu.

Neytendastofa telur því fullljóst að það er ekki kjarnastarfsemi nýrrar Byggingarstofnunar að taka að sér á nokkurn hátt markaðseftirlit með vörum. Slík ráðstöfun myndi einungis hafa í för með sér minni sérhæfingu, aukna óskilvirkni og óhagkvæmni í markaðseftirliti sem fram fer á vegum íslenska ríkisins og sem skylt er samkvæmt skuldbindingum Íslands í EES-samningi að inna af hendi hér á landi.

C. Starfsábyrgðartrygging byggingastjóra

Fjárfesting í húsnæði er ein stærsta fjárfesting sem neytendur leggja í og því oft miklir fjárhagslegir hagsmunir í húfi ef bygging reynist haldin göllum s.s. vegna ófullnægjandi vinnu iðnmeistara, rangrar efnis – eða vörunotkunar, hönnunargalla o.s.frv. Neytendastofu er kunnugt um að mörg slík mál koma upp á ári hverju og því brýnt að styrkja réttarstöðu neytenda undir þessum kringumstæðum. Þess vegna telur Neytendastofa eðlilegt að í tengslum við ákvæði um veitingu starfsleyfis til byggingastjóra, sbr. 27. gr. frumvarps til laga um mannvirki og 28. gr. um ábyrgð og verksvið hans verði hugað að því að gera byggingarstjórum skylt að leggja fram starfsábyrgðartryggingu sem bæti neytendum tjón sem þeir kunna að verða fyrir vegna athafna þeirra eða athafnaleysis. Einnig þyrfti með sama hætti að skoða hvort og hvernig að starfsábyrgðartrygginga sé krafist að lögum vegna ábyrgðar og verksviðs iðnmeistara, sbr. 31. gr. frumvarpsins.

D. Niðurlag og lokaorð

Í umsögn þessari hefur Neytendastofa leitast við að varpa ljósi á nauðsyn þess að áður en ráðist er í umfangsmiklar skipulagsbreytingar og flutning stjórnsýsluverkefna eins og frumvarp til laga um mannvirki gerir ráð fyrir þá verði að fara fram ítarleg stjórnsýsluúttekt þeirra verkefna og í framhaldi af því hugað að nauðsynlegum lagabreytingum ef niðurstöður hennar benda til þess að unnt sé að ná meiri hagkvæmni eða skilvirkni í nauðsynlegu og lögbundnu eftirliti en gildandi réttur leyfir.

Neytendastofa vinnur að eftirliti á ýmsum sviðum með góðum árangri og með starfsaðferðum sem njóta víðtæks stuðnings í atvinnulífi og sem samræmast stefnu stjórnvalda um að við lögbundið eftirlit séu notaðar faggiltar skoðunarstofur við framkvæmd skoðana í umboði og undir eftirliti stjórnvaldsins enda er það hagkvæmt fyrir rekstur eftirlitsstofnana þegar til lengri tíma er litið. Einnig leggur það meiri ábyrgð á eftirlitsskylda aðila að vinna í samræmi við grunnreglur gæðastjórnunar og vera reiðbúna til þess að gerð sé úttekt á vinnubrögðum þeirra án fyrirvara af hálfu sjálfstætt starfandi skoðunarstofa sem hafa hlotið faggildingu til slíkra starfa. Þetta gildir um skoðanir Neytendastofu á gæðastjórnunarkerfum á sviði rafmagnsveitna, neysluveitna, löggiltra rafverktaka og við framkvæmd markaðseftirlits með vörum.

Alþingi og íslensk stjórnvöld geta hagað skipulagi á eftirliti með þeim hætti sem það kýs en við slíkar ákvarðanir verður að gæta að því að kostnaður sé ekki aukinn og samlegðaráhrifum beitt eins og unnt er. Verði verkefni flutt frá Neytendastofu til nýrrar Byggingarstofnunar er ljóst að kostnaður eykst fyrir ríkissjóð enda gerir löggjöf ríkar kröfur varðandi stjórnsýslu, þ.e. bæði varðandi almennan rekstur s.s. skjalastjórnun, tölvumál, lögfræðiþjónustu við framkvæmd stjórnsýslu og svo önnur margvísleg mál er valda kostnaði í stjórnsýslunni. Neytendastofa telur því ljóst vera að verði af flutningi þeirra verkefna sem lagt er til í frumvarpi til laga um mannvirki þá muni það leiða til aukinna útgjalda fyrir ríkissjóð. Mikilvægt er að mati Neytendastofu að verði frumvarp til laga um mannvirki og stofnun nýrrar ríkisstofnunar þ.e. Byggingarstofnunar að veruleika að þeirri stofnun verði komið á fót og starfsemi hennar mótuð áður en flutningur er ákveðinn á verkefnum sem önnur stjórnsýslustofnun sinnir nú þegar með góðum árangri.

Í framhaldi af því er unnt að vinna að nánari úttektum á þeim eftirlitsverkefnum sem

Neytendastofu hafa verið falin og getið er um í þessari umsögn; lög nr. 146/1996, um öryggi raforkuvirkja, neysluveitna og raffanga verði endurskoðuð og breytt í ljósi nýrra aðstæðna á raforkumarkaði og teknar ákvarðanir í kjölfar slíkrar greiningar hvar hagkvæmast og eðlilegast er að sinna nauðsynlegu eftirliti á sviði rafmagnsöryggismála. Við slíka endurskoðun laganna verði jafnframt haft hliðsjón af skuldbindingum sem á íslenskum stjórnvöldum hvíla vegna EES-samningsins, skipulagi á markaðseftirliti á EES-svæðinu svo og nýjum reglum sem innleiða þarf hér á landi og varða gagnkvæman rétt iðnmeistara til að veita þjónustu á öllu EES-svæðinu í samræmi við ákvæði þjónustutilskipunarinnar.

Virðingarfyllst
f.h Neytendastofu

Tryggvi Axelsson
Forstjóri

Fskj. nr. 1: Reglugerð nr. 957/2006, um aðferðareiningar fyrir hin ýmsu þrep samræmismatsins og reglur um áfestingu og notkun CE-samræmismerkja sem ætlað er að nota í tilskipunum um tæknilega samhæfingu .

Fskja. nr. 2: CE-merking. Skyldur og ábyrgð fyrirtækja í aðfangakeðjunni